

פחד דוד

פרשת
פקודי
שקלים
כ"ט אדר א'
תשע"ד
705

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 17:00 | 17:15 | 17:06 | 17:18

מוצאי שבת 18:14 | 18:15 | 18:14 | 18:16

רבינו תם 18:54 | 18:51 | 18:52 | 18:54

משכיל לדוד

האדם בבחינת מקדש מעט

סימן שהוא אוהב את הקב"ה ותורתו באמת.

והנה הקב"ה רצה שבני ישראל יבנו את המשכן שהוא אוהל מועד במדבר, ולא המתין עד כניסתם לארץ שאז יבנו את בית המקדש. ולכאורה מדוע הקב"ה לא רצה להמתין מעט עד כניסת בני ישראל לארץ ואז היו בוניים את בית המקדש מתחילה בארץ הקודש. ומה גם שישנם הרבה מצוות התלויות בארץ, ואם כן לכאורה היה צריך לחכות עד שבני ישראל יכנסו לארץ ויהיו חייבים בכל המצוות ואז יבנו את בית המקדש.

ונראה לבאר בזה כך, המשכן נקרא 'אוהל מועד' והקב"ה רצה שהאדם יהיה בבחינת אוהל מועד, ומה הפירוש אוהל מועד? למילה 'מועד' יש שתי משמעויות. מועד דהיינו חג, וכן מועד זה מלשון 'מועד לכל חי' דהיינו זה מזכיר את המוות של כל אדם. וזכורני שבמרוקו היה כתוב בכניסה לבית העלמין 'מועד לכל חי', וחשבתי לבאר בזה שהחג האמיתי זה כשהאדם מת, כיון שכל עוד שהאדם בחיים הוא יכול לחטוא, שהרי אומרים חז"ל (אבות ב, ד) "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". וכשהאדם מת כבר אינו יכול לחטוא, ואם במשך חייו האדם קיים תורה ומצוות זה חג בשבילו יום המוות. ואם כן אוהל מועד מזכיר לכל אדם שאם ברצונו לעשות בסוף ימיו מועד דהיינו חג, הוא צריך לקיים תורה ומצוות במשך חייו ולהמית עצמו באוהל, ואז כשימות יזכה לעשות מועד. ומשום כך רצה הקב"ה שיהיה לבני ישראל את המשכן שהוא אוהל מועד כבר בהיותם במדבר, שזה יזכיר להם שעל האדם להמית את עצמו באוהלה של תורה וכך יום מותו יהיה לו מועד.

פעם בהיותי בפריז באו אלי זוג ואמרו לי שברצונם להתגרש, לצערנו הרב כיום זה קורה הרבה אף בציבור של בני תורה. שאלתי את האשה מדוע ברצונך להתגרש, היא אמרה לי כיון שבעלי רוצה להכניס לבית דברים שאינם לפי דעת התורה, שאלתי את בעלה מה למשל, הוא לא רצה לומר, והאשה עמדה על דעתה שרצון בעלה הוא נגד מה שאמא שלה לימדה אותה ונגד רצון התורה. ואם כן בעונותינו הרבים ישנם אנשים שאינם רוצים לחיות על פי דעת תורה, וזאת משום שיש להם אהבה להבלי העולם הזה יותר מאשר לתורה, והם מכריזים כלפי חוץ שהם אוהבים את ה'.

פתחנו בענין אוהל מועד, ונוסיף לבאר שזה רומז לאדם שאם רוצה שהתורה תתקיים בו הוא צריך לגלות למקום תורה ולהיות בבחינת אוהל, שבונים ומפרקים אותו כל הזמן וגולים איתו ממקום למקום, ואסור לאדם לקבוע את עצמו במקום אחד ובדעה אחת ולא לטרוח למען התורה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

מנחם מגדל בן אפרים יוסף ז"ל
למשפחת רוזנטל

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבודת הלוויים ביד איתמר בן אהרן הכהן". (שמות לח, כא)

בפרשת פקודי מובאים כל עניני המשכן, מוזכרים בפרשה כל הכלים שהיו במשכן, והכלים שהם המנורה, השולחן והמזבחות וכו' היו לצורך המשכן. ולא רק לצורך המשכן היו הכלים, אלא גם לרמוז לאדם שעליו לעבוד את ה' במסירות נפש להיות עובד ה' במחשבה ובלימוד תורה. והמשכן נקרא 'אוהל מועד', ואין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באוהל (ברכות סג.), ומשום כך המשכן נקרא 'אוהל מועד', וזה רומז לאדם שעליו להמית עצמו באוהל.

ובזה יבואר מדוע הקב"ה נתן לבני ישראל את התורה במדבר והשאינם שם הרבה זמן אחר כך, לכאורה הקב"ה יכול היה לתת את התורה לבני ישראל בארץ ישראל, או לתת אותה לבני ישראל בסמוך לכניסתם לארץ, ואם כן מדוע נתנה הקב"ה לעם ישראל עוד בהיותם הולכים במדבר?

והביאור בזה הוא שהנה מוצאים אנו שבני ישראל נסעו וחנו על פי ה' במשך כל שנות שהותם במדבר, ובודאי לא היה כוונה להקב"ה לצער את עם ישראל, אלא הקב"ה רצה ללמד את בני ישראל שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולכן נתן להם את התורה ואחר כך ארבעים שנה הם נסעו וחנו על פי ה'.

ויכולים אנו ללמוד מוסר השכל ממסירות הנפש של האדם לצורכי המסחר, הרי אדם יכול לנסוע במשך שעות רבות למדינות רחוקות בשביל פרנסתו, כך צריכים אנו להתייגע ולעמול בכדי ליזכות בתורה. וכן האדם לצורך העבודה יכול לקום בבוקר מוקדם ולעבוד שעות רבות, ואילו כשמגיע ללימוד תורה מיד הוא עייף, זה מוכיח לאדם שהוא אוהב את הכסף יותר מאשר את התורה. על כן צריכים אנו לבדוק את עצמנו ולראות האם אנו עמלים וטורחים בשביל לימוד התורה כמו עבור הכסף.

דוד המלך אומר "נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'" (תהלים פד, ג), מהו לשון 'נכספה וגם כלתה': נראה לבאר בזה בדרך רמז שינכספה מלשון 'כסף', ואומר דוד המלך שהכסף כלה, וכל האהבה שלו היא רק לתורה ולא לכסף.

באחד הימים בא לפני אדם ושאלני איך יוכל לדעת האם הוא אוהב את הקב"ה. שאלתי אותו אם בנך יכבה באמצע הלילה מה תעשה, אמר לי אותו האיש אני אקום מיד ואראה מה הם צרכיו, אם לאכול יאכילהו וכו'. שוב שאלתי אם לאחר מספר רגעים הוא יכבה שוב, אמר לי אותו אדם אני אקום ואראה פעם נוספת מה הם צרכיו. אמרתי לו אם כן יש לך נקודת מבחן, את ילדך אתה אוהב ואתה מוכן לקום בשבילו פעמים רבות באמצע הלילה, האם תעשה זאת גם כן בשביל לימוד תורה, זוהי נקודת המבחן. אדם שמוכן למסור את נפשו כך על לימוד תורה,

הילולא דצדיקיא

- כט - רבי יעקב קמיניצקי ראש ישיבת "תורה ודעת"
- כט - רבי אליהו רוטנמר מייסד מוסדות אור יוסף צרפת
- א - רבי שבתי הכהן בעל השפתי כהן
- ב - רבי ישראל אלטר מגור
- ג - רבי אליעזר די אבילה
- ד - רבי יוסף אבוהצירא
- ה - רבי חיים אבולעפיא

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע:

"ויכרות יהודע את הברית". (מלכים ב; יא. יב)

הקשר לפרשה:

בהפטרות מוזכר ענין השקלים שתרמו בני ישראל לחיזוק בית המקדש, שהוא מענינא דיומא בשבת שקלים שבו מכריזים על השקלים לתרומת בית המקדש.

"זיעש יהואש הישר בעיני ה' כל ימיו אשר

הורהו יהודע הכהן". (מלכים ב; יב. ג)

יש 'הוראה' ויש 'לימוד'. וההוראה פחותה היא מן הלימוד.

יהודע הורה את הדרך ליהואש, אך לא לימדו את דרך עבודת ה', ולפיכך במות יהודע, סר וסטה יהואש מן הדרך.

ונראה שתיבות "כל ימיו" מוסבות על יהודע, והיינו שבכל ימיו של יהודע הוא הורה וללכת בדרך הטובה, אבל בסוף ימיו החמיץ - שקיבלוהו לאלוה. שאמרו לו; אילולא שאתה אלוה, לא היית יוצא לאחר שבע שנים מקדוש הקדשים [שהחביאוהו שם שלא יומת ע"י עתליה], והסכים איתם יהואש וקיבל על עצמו להיעשות אלוה. ואנו רואים מכאן עד כמה יכול היצר לבלבל את לב האדם.

(מ"מס לועז")

"ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את

הכסף על ידם לתת לעשי המלאכה כי

באמנה הם עשים". (מלכים ב; יב. טז)

אפשר לפרש את הפסוק בדרך צחות; כי כאשר נראה בימינו בבתי כנסיות שכל אחד יחשוב בעצמו מחשבת פיגול וירנן על העוסקים בצרכי ציבור שהם אינם נאמנים וגונבים לעצמם את הכסף המובא בית ה'; אזי מן הסתם אותם המרננים, הם עצמם אינם נאמנים, וכמאמר חז"ל "כל הפוסל - במומו פוסל".

לכן סיפר לנו הכתוב שכל העם שהיו באותו הזמן, היו נאמני רוח, ולכן לא חשבו את הכסף אשר יתנו לעושי המלאכה, כי לא חשדו אותם במאומה.

וזה שאומר הכתוב "כי באמונה הם עושים", היינו שהם עצמם היו נאמנים, ולכן לא עלה על דעת איש מהם מחשבת פיגול לחשוב על זולתו שאינו עושה באמונה את מלאכתו.

(מ"פתח השער")

במסילה נעלה

מעשה קטן - נזק עצום

לא מצאתי לעצמי מקום אחר, וכיון שכך עזבתי את הישיבה שעה בלבד לאחר שהגעתי אליה(!) ומאז לא הוספתי להגיע למקום, ולא ישבתי עוד ליד דף גמרא.

כיום כל מהותי מסתכמת בפקידות בבנק, כשלעומת זאת אתה זכית לגדול ולהיות תלמיד חכם. וזוהי הסיבה לכך שאיני מוחל וסולח לך במשך כשלושים שנה".

כך סיים הפקיד את וידויו ושתק.

כששמע זאת היהודי מבני ברק, הוא פרץ בבכי וביקש את סליחתו ומחילתו של הפקיד על המעשה הנורא שלו בימי בחרותו, וכך בכו שניהם על העבר עד שלבסוף הפקיד התרצה וסלח לו.

והוסיף ראש ישיבת סלבודקה וסיפר, שכששמע סיפור מבהיל זה - הוא בירר אודות האברך, והגיע עד אליו כדי לוודא אצלו שאכן הסיפור אמת.

כששמע שכך באמת היה - הוא חיזק את האברך שדווקא זכות התורה שלמד היא שעמדה לו להפסיק אותו מלימודו כדי שילך לבנק, שזהו דבר שהוא אינו רגיל בו כלל, וזאת בכדי שיפגוש שם את הפקיד ויזכה למחילתו הגמורה.

בהזדמנות זו הוסיף האברך לסיפור ההשגחה ואמר, שכאשר הוא שב לביתו וסיפר לאשתו את סיפור המעשה - אשתו התקשתה להאמין לדברים, והלכה לברר בעצמה בבנק על אודות אותו פקיד.

בבנק, אמר לה המנהל: "הפקיד הזה אינו עובד בסניף שלנו באופן קבוע, אלא בסניף בתל אביב. מכיוון שהיה חסר לנו עובד באותו היום שבעלך הגיע לבנק - ביקשנו מההנהלה הראשית לשלוח לנו פקיד שימלא את המקום החסר. ואותו פקיד שאת מבררת עליו הגיע לעבוד בסניף שלנו בבני ברק רק באותו יום".

עדות זו של מנהל הבנק מעצימה את סיפור ההשגחה.

הנה דווקא באותה שעה שבה באופן יוצא מגדר הרגיל הגיע האברך לבנק, למקום בו לא דרך שלושים שנה, דווקא באותו יום זימן הקב"ה שיהיה חסר פקיד בסניף הבנק בבני ברק, ומכל מאות פקידיו הבנק בארץ נשלח לעבודה במקום דווקא פקיד זה שהיה בעברו תלמיד ישיבה, על מנת שיפגוש באברך והם יזכו להתפייס ולהגיע למחילה גמורה. והרי זוהי יד ההשגחה הנראית באופן גלוי ומוכח.

סיפורי ההשגחה בכל העולם, מחייבים את האדם להכיר כי יש אדון לבירה והוא המנהל את העולם בכל רגע ורגע.

ראש ישיבת סלבודקה בארץ ישראל, השמיע באוזני סיפור השגחה מדהים. סיפור שהביא אותי לחיזוק רב באמונת ה', ובהשגחתו הפרטית בעולם.

יהודי תלמיד חכם בבני ברק היה יושב כל ימיו והוגה בתורה. אשתו, שסייעה לו בתורתו ניהלה לבדה את כל ענייני היום יום, וכן את כל העניינים הכספיים והטכניים הקשורים לניהולו השוטף של הבית.

באחד הימים היה עליה להפקיד המחאה חשובה מאד בבנק, אולם לא היתה בידיה כל אפשרות לעשות זאת בעצמה. מחוסר ברירה היא ביקשה מבעלה שילך לסניף הבנק ויפקיד שם את המחאה החשובה.

הבעל המסור עשה כפי שביקשה ממנו אשתו, וכשהגיע תורו והוא עמד מול פקיד הבנק - הביט בו הפקיד, אחר שאל מהו שמו ולבסוף ברר האם ארץ מוצאו היא אנגליה.

היהודי, שהיה אברך תלמיד חכם התפלא מאד מהיכן יודע הפקיד בבנק על ארץ המוצא שלו. ופליאתו גברה עוד יותר כאשר הפקיד הוסיף ושאל אותו האם הוא למד בבחורתו בישיבה פלונית.

כשהשיב גם על כך בחיוב, שאל אותו הפקיד האם הוא זוכר אותו מזמן היותם בישיבה.

האמת היא שהיהודי לא הכיר ולא זכר כלל את הפקיד מזמן לימודיו בישיבה, וכשהשיב בשלילה, פתח הפקיד בוידוי אישי:

"בכל יום כיפור כאשר אני מבקש מהקב"ה שיסלח לכל האנשים שחטאו כנגדי, אני מוסיף ואומר שלכולם אני סולח חוץ מאשר לך!

לפני כשלושים שנה כשהייתי נער, הוריי שלחו אותי ללמוד בישיבה באנגליה בה גם אתה למדת.

כשנכנסתי בפעם הראשונה לחדר האוכל של הישיבה, זמן קצר לאחר שהגעתי למקום, חיפשתי כסא פנוי ליד אחד השולחנות, והנה הבחנתי בכסא פנוי בשולחן בו ישבת אתה. אך כשניגשתי להתיישב במקום אמרת לי שבחורים אחרים

כבר יושבים בשולחן זה, ושאלך לחפש לעצמי מקום פנוי אחר.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

מצוה להידבק בחכמים

המדבק עצמו בחבורת בטלנים המדברים לשון הרע, לשמוע או לספר לשון הרע, עובר על מצות עשה של זבו תדבק; שזה ציווי להתדבק בתלמידי חכמים, ולא בבעלי לשון הרע.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

רישומו של החטא

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן".

(שמות לח, כא)

אמרו חז"ל (תנחומא פקודי ז) שכאשר מנו את התרומה מצאו שחסר קצת מהתרומות שתרמו, ומיד חשדו ישראל במשה רבנו שהוא גנב, עד שמנו שוב על פי משה ונמצא שטעו במנין הראשון, כיון שלא הכלילו את מנין הוויים לעמודים.

וקשה איך חשדו בני ישראל ברבם משה שהוציאם ממצרים והוריד להם את השליו, שימעל בכספי התרומה ובפרט שמשה היה עשיר כמו שכתוב (שמות לד, א) "פסל לך" - בשביל שתתעשר (עי' שמור"ר מו, ב). ובכלל הרי בבית מצרים משה רבנו לא לקח שום דבר ועזב את הכסף בשביל להתעסק בעצמות יוסף (עיי"ש וסוטה יג), אם כן איך אפשר לחשוד במשה רבנו.

ונראה שזה התוצאה ממעשה השטן שניסה בכל כוחו להכשיל את טהרת בניית המשכן, כי השטן פחד מאוד מהמשכן, שבו יביא כל חוטא קרבן ויתכפר, וביום כיפור יתכפרו כל ישראל, והקליפה תפסיד הרבה מזה. ועל כן הכניס רוח טומאה שהתפשטה בעולם מאז חטא העגל, ואף שה' מחל לישראל על חטא העגל אבל הרושם עדיין נשאר. והכניס השטן את רוח הטומאה הזה בליבות בני ישראל בשעת בנין המשכן, עד כדי כך שחשדו במשה רבם, וחשב השטן שאולי מתוך זה ישעו ויחלקו על משה רבנו, במקום שתהיה השראת השכינה על המשכן, הקב"ה יעניש את בני ישראל. עד שהזכיר ה' למשה לספור את ווי העמודים ואז תפשו בני ישראל עד כמה חטא העגל פגם בהם עד כדי כך שעכשו הם מעיזים לחשוד חלילה בצדיק.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"זיעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה". (לט. לב)

והגם שלא עשו אלא בצלאל וחכמי לב, שלוחו של אדם כמותו (ברכות לד:), וכאלו כל ישראל עשו. והגם שלא מצינו שעשה בצלאל אלא במאמר ה', ולא הם שלוחו, אף על פי כן הרי הסכימו עליו. עוד נראה כי כאן עשה הכתוב מחברת הכללות בקיום התורה, והראה כי בני ישראל יזכו זה לזה, והתורה נתנה להתקיים בכללות ישראל, כל אחד יעשה היכולת שבידו ויזכו זה לזה. ואולי כי לזה רמז באומרו (ויקרא יט. יח) ואהבת לרעך כמוך, פירוש לצד שהוא כמותך, כי בשלומי ייטיב לך, ובאמצעותו אתה משלים שלימותך, ואם כן אינו אחר אלא אתה עצמך וכאחד מחלקיך. ובוזה מצאנו נחת רוח כי ה' צוה תרי"ג מצות, ומן הנמנע שימצא אדם אחד שישנו בקיום כולם. וזה לך האות; כהן ולוי וישראל, ונשים, יש מצות עשה בכהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצות לישראל שאינם בכהנים, וכן בלויים, וכן בנשים, ומה מציאות יש ליחיד לקיימם להשלים תיקון לרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, אשר יכונו להם? אלא ודאי שתתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה, והוא מה שאמר הכתוב כאן ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה', כינה לכולם יחד מעשה כולם, הגם שמהם הביאו הנדבה, מהם עשו מלאכה, יאמר על כללותם שעשו הכל. וסמך מאמר זה למלאכת הבגדים, אשר עשאו יחידים מישראל, להעירך כי [גם] על פרט זה יאמר שעשאוהו בני ישראל באין הבדל, ומעתה כל אחד מישראל הביא כל ה"ג מינים שבנדבה, ועשה כל המלאכות האמורות.

מן המעיין

"את השלחן את כל כליו ואת לחם הפנים". (לט. לו)

לכאורה קשה, הרי מלאכת המשכן הסתיימה בחנוכה ואילו הקמת המשכן לא היתה אלא כשלושה חדשים אחר-כך, בראש חודש ניסן, אם כן ודאי התקלקל לחם הפנים עד אז.

וביאר הנצי"ב במוולואזין זצ"ל, מכיון שהיתה באפית לחם הפנים אומנות מיוחדת, כידוע הוצרך בצלאל לעשות לעת עתה רק דוגמא ללחם הפנים, אבל על השלחן לא עלה אלא הלחם שנאפה בניסן.

לאור הדברים מובן מה שאמרו בגמרא (שבת) שבעשית המשכן לא היתה מלאכת אפיה אלא רק בישול, בהכנת הסממנים. והוא תמוה שהרי היתה אפית לחם הפנים, אלא שלא כשאר כל המלאכות, אשר היו לעשיית המשכן וכליו ממש, היתה מלאכה זו. שזו שלא באה אלא לדוגמא בעלמא, אבל לחם המיועד לשים על השלחן לא נאפה אלא בחודש ניסן.

"ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו". (מ. יח)

בספר "מריצי תורה מעולם החסידות", מובא רעיון מפלא בשם רבי משה מידנר זצ"ל;

הנה בכל כלי המשכן ומעשי ידיו של משה רבינו ע"ה, אנו מוצאים שהתורה מזכירה את גוף המעשה - "ויתן", ורק בלוחות הברית מצינו כפילות בלשון; תחילה נאמר "ויקח", ואחר כך נאמר "ויתן".

ויש בזה רמז גדול עבורינו שבנוגע לדברי תורה [שמקורן בלוחות הברית] צריך האדם 'לקחת' ואחר שלקח לעצמו את התורה עליו 'לתת' לאחרים, שיהיה בבחינת מקבל ומשפיע, לא להסתפק בלקיחה עצמית ולשמור את תורתו בלבד פנימה, אלא עליו להעניק מחמתו לאחרים.

"כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו". (מ. לח)

הגאון רבי יהודא צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", מפרש בספרו "קול יהודה" שהתלמיד חכם הרומז למשכן עליו לאמץ לעצמו את שתי התכונות שהיו במשכן; ענן ואש.

הענן - רומז למידת הצניעות, שהתלמיד חכם צריך להיות תמיד צנוע וענוי ומכוסה כמו הענן.

האש - רומז לכך שלפעמים התלמיד חכם צריך להיות בבחינת אש, לעמוד בפרץ על משמר חומת הדת.

מסילות לאמונה

המלחמה, איך אתם יכולים לישון בשקט, איפה ההשתתפות בצער הזולת? איפה הנושא בעול?!

חניך נוסף של קעלם היה הגה"צ רבי ירוחם זצ"ל. בדבריו הזכיר פעם את הגמרא בברכות, כי המוצא כלאיים בבגדו פושטן אפילו בשוק. לכאורה מה החידוש ומה זה שונה מכל מצוה אחרת שאסור לעבור על לא תעשה? אלא לולא גזירת הכתוב היה צריך להישאר עם בגדיו בגלל כבוד הבריות, כי "כבוד הבריות הוא הנקודה הכי גבוהה, וכשיש איזו פגיעה בכבודו של אדם נדחית תורה מפני זה, אלא שחז"ל הביאו גזירת הכתוב".

באחת משיחותיו סיפר, כי קרה אסון ליהודי כפרי שרעם פגע בביתו והוא נהרג. בבית הסבא מקעלם הכירו את הכפרי ההוא, ורבי נחום וועלוועל זצ"ל אמר שמי שלא מתרגש ומצטער על כך, בטוח שהיה יכול גם להרוג בידיו את הכפרי!

בשיחה אחרת סיפר כי מאן דהוא שאלו אם יודע לומר כמה פעמים הוא מתהפך בלילה על מיטתו עד שנרדם. רבי ירוחם התפלא על השאלה המוזרה, והלה סיפר לו שהוא ביקר חולה וראה שהחולה לא יכול בעצמו להתהפך במיטה מצד לצד.

רבי ירוחם למד מכך מוסר השכל גדול. אם מישהו רוצה לצייר לעצמו צער של חולה שלא יכול להתהפך במיטה, שיחשוב כמה פעמים הוא מתהפך עד שנרדם, ויחשוב כאילו הוא אותו חולה שרוצה להתהפך ולא יכול, ואז יוכל לשאת עמו בעול. "ומידה זו היא יסודן של כל מצוות בין אדם לחברו".

מגיע כמה ימים לבית המדרש או למקום העבודה, אומרים לו אחר כך 'חשבת' להתקשר לדרוש בשלומך...

אחד מחניכי קעלם היה הגה"צ רבי אליהו דב ליזרוביץ זצ"ל, שבאחרית ימיו התגורר בת"א. בימי המלחמה נאנח בלילה לפני עלותו על יצועו כיצד הוא הולך לישון בשלווה במיטה חמה ונקיה והחיילים יושבים בחושך ונתונים בפחד וסכנה...

לקח טוב

כללה של חכמה שתיקה.
כשאני מדבר אני מתחרט,
וכשאני מדבר אני מתחרט.
עד שלא דברתי אני שליט
ומושל על דיבורי, אבל
כשיצא הדבר מפי - אז
הדיבור מושל בי.

(ספר חסידים)

במלחמת יום הכיפורים, סיפר הגה"צ רבי חיים וואלקין שליט"א, נכנס הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל להיכל ישיבת מיר ושאל: "בחורים, אתם ישנים בלילה? ישנים טוב בלילה? אתם יודעים כמה אימהות לא ישנות בלילה כי הבן שלהם נמצא בחזית

בתלמוד תורה הקלמאי פיתח הסבא מקלם - הגאון רבי שמחה זיסל זצ"ל, את הזהירות בכבוד הזולת בפעולות מעשיות. במיוחד החשיב מאד את "נושא בעול עם חברו". הוא הוכיח כי אי אפשר להרגיש את צער הזולת ולשאת עמו בעול אלא רק על ידי ציור הדבר שקורה לזולת, כאילו קרה לו ח"ו, ומה שהיה מבקש מהזולת שיעשה עבורו או שלכל הפחות ישא בעול עמו, כך יעשה הוא בעצמו עבור הזולת.

הנהגה זו ליוותה את תלמידיו לאורך שנים רבות, כפי שנבחין מהשורות הבאות:

חתנו הגאון רבי צבי ברוידא זצ"ל סבל במשך שנים מכאבי ראש חזקים, ופעם גילה את אזנו של אחד ממקורביו כי כל דפיקה הולמת כפטיש בראשו, אבל הזהירו שלא יגלה זאת לאיש. גם כשישב ליד ילדים משחקים וחש שהרעש גורם לו כאב, לא נתן להשתיקם, הם אינם אשמים שלי כואב הראש, אמר.

הטבה, לימדו בקעלם, היא פינוי מקום בלב שלי עבור הזולת, וזהו "נושא בעול עם חברו" בשלמות. על הגה"צ רבי יצחק קאץ זצ"ל סיפרו כי הלך כל יום במשך תקופה לדרוש בשלומו של מר חולה. כיום, כשחבר לא

אנשי אמונה

ארחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

לצדיק רבי חיים פינטו זיע"א היו שני ידידים, תלמידי חכמים שהיו יראי שמים מאד. השנים עסקו במסחר, וראו ברכה בעמלם.

שנה אחת, היה יכול מבורך של שקדים, ושני הסוחרים רכשו כמות גדולה של שקדים, כדי למכור אותם אחר כך בלונדון. אך למזלם הרע, באותו יום קיבלו הסוחרים מכתב מלונדון בו נאמר כי השקדים אינם ראויים לאכילה, והם הושמו בהסגר. ולא עוד, אלא שהודיעו להם כי אי אפשר לנהל איתם משא ומתן מסחרי כלל, כיון שהשקדים אינם בריאים לגוף.

בצרתם, הלכו שני היהודים אל הצדיק כ"ק רבי חיים זיע"א כשפניהם נפולות. כשראה אותם הצדיק שאלם: "מה קרה לכם?" והם סיפרו לו: "השקענו את כל רכושנו בקניית שקדים, ואילו עכשיו מודיעים לנו כי השקדים לא טובים והם בהסגר, ולא עוד, אלא שאי אפשר לנהל משא ומתן עם החברות שקונים מאיתנו שקדים".

שמע הצדיק ואמר להם: "אל תדאגו. ראשית, תכתבו להם מכתב חזרה כי השקדים אינם בחרם, וכי הם טובים מאד למסחר, והם טובים ובריאים לגוף. שנית, הורה להם כ"ק רבי חיים זיע"א: בינתיים תשמרו את השקדים אצלכם, עד שאני אומר לכם מתי למכור אותם".

לאחר שלושה חדשים החל לפתע ביקוש גדול לשקדים. מחירם של השקדים עלה מאד והאמיר לגבהים שלא ידעו עד כה. ואז הגיעו שני היהודים אל הצדיק רבי חיים זיע"א, ושאלו אותו כיצד לנהוג כעת? השיב להם הצדיק: "אם הריחו הוא גדול מאד, אתם יכולים למכור את השקדים".

"רבינו. הריחו כרגע הוא גדול ביותר", צהלו השנים. "אם כן, הורה להם הצדיק, תכתבו להם שוב, כי השקדים טובים מאד והם לא בחרם". כדברי הרב כן עשו הסוחרים. ובעבור הסחורה הם קיבלו סכום מכובד של כסף והרוויחו הון רב. זהו כוחו של הצדיק, כפי מה שאמר התקיים במלואו בכח קדושתו. ["שבח חיים"]